

การจัดการความรู้ *KM*

Knowledge Management

เรื่อง การพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทย

กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการความรู้ (Knowledge Management)
จากการดำเนินการประเมินสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา
ในระยะเวลา ๑ ปี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต ๓

“การพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทย”

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนด ให้ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็น สำหรับผู้เรียนทุกคนต้องมีเพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การอ่านออกเขียนได้อ่านคล่องและเข้าใจความหมายในภาษาไทย ซึ่งจะนำมาซึ่งความรู้และส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างเป็นระบบ มีวิจารณญาณเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุน เร่งรัด และพัฒนาการจัดการศึกษาโดยพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ หาเทคนิคและวิธีการในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สามารถอ่านออก เขียนได้ โดยจะต้องเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ และหัวใจสำคัญของการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานคือ ทำให้เด็กทุกคนที่อยู่ในระบบการศึกษาอ่านออกเขียนได้ มีความเข้าใจ ในสิ่งที่อ่านและเขียน ทั้งนี้ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของไทยต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถ ของนักเรียนให้เรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพ เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องให้ความสำคัญและตระหนักในการเร่งรัดให้ผู้เรียนอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่อง และสื่อสารได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

จากการทดสอบเพื่อประเมินความสามารถด้านการอ่าน (RT) และการประเมินความสามารถการอ่านและการเขียน พบว่ามีนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้รวมถึงอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง สะท้อนให้เห็นวิกฤตคุณภาพการศึกษาของนักเรียนที่แต่ละโรงเรียนต้องเร่งดำเนินการเพื่อวิธีการและพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนสำคัญในการวางแผน หาแนวคิดและวิธีการในการพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทยให้มีการพัฒนาสูงขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือจากครูผู้สอนภาษาไทย ครูประจำชั้น ผู้ปกครองนักเรียน รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนให้มีครูจัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการพัฒนา นักเรียนอย่างหลากหลาย มีการนิเทศติดตาม การวัดผลประเมินผล และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง

จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนจากการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระยะเวลา ๑ ปี สามารถสรุปแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาการอ่านการเขียน ได้พอสังเขปดังนี้

๑. แนวคิด “สามประสาน” ของโรงเรียนบ้านโคกกอ สังกัด สพป.สข.๓ ได้ดำเนินการการพัฒนา การอ่านเขียน โดยใช้วิธีที่เรียกว่า “สามประสาน” ดังนี้ จากสูตรของการเล่นฟุตบอล เนื่องจากเป็นลักษณะ ของการทำงานที่เชื่อมโยงส่งถึงกัน เป้าหมายคือการยิงประตู ส่วนสามประสานของโรงเรียนบ้านโคกกอ เป้าหมายคือ การอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้น ป.๑ ซึ่งจะเชื่อมโยงไปถึงนักเรียนในระดับชั้นต่อไป สามประสานในที่นี้คือ ครูอนุบาล ครู ป.๑ และผู้ปกครอง หน้าที่ประสานแรกคือครูอนุบาล มีหน้าที่ใน การฝึกฝนนักเรียนในระดับอนุบาลให้มีพัฒนาการด้านการเขียน การอ่าน เมื่อจบชั้นอนุบาล ๓ ต้องรู้จักสระ พยัญชนะ ตัวเลข สะกดคำง่าย ๆ ได้ ประสานที่ ๒ คือ ครู ป.๑ จะรับช่วงต่อโดยการฝึกให้นักเรียนที่มีพื้นฐาน จากอนุบาล ๓ ให้สามารถอ่านหนังสือได้คล่อง วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ เมื่อส่งต่อไปสู่ ป.๒ ส่วนประสานที่ ๓ คือผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะมีหน้าที่ในการตรวจตรา ทบทวนบทเรียนที่ครูสอน พร้อมทั้งติดตาม มาประชุม ร่วมกับครูในทุก ๆ เดือนเพื่อมารับทราบจุดที่นักเรียนจะต้องนำไปแก้ไข พัฒนา ปัญหาของนักเรียนในแต่ละคน โดยมี ผอ.เป็นผู้คอยประสานงาน ติดตามความก้าวหน้าในแต่ละตัวประสาน จนทำให้ผลการสอบการอ่าน การเขียนของโรงเรียนบ้านโคกกอ เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอก

๒. แนวคิดกิจกรรมปิดจอยใส่ปัญญา ของโรงเรียนบ้านสวรรค์ โดยส่งเสริมจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครอง ครู นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการอ่านของนักเรียนร่วมกัน ผู้ปกครองปิดจอโทรทัศน์ และโทรศัพท์ เวลา ๑๙.๓๐น. และให้นักเรียนอ่านหนังสือพร้อมกัน ตามความสนใจ ไม่จำกัดจำนวนหน้าและมีการเซ็น รับรองการอ่านของนักเรียนในสมุดบันทึกการอ่าน พร้อมถ่ายรูปการอ่านของนักเรียนส่งเข้าไลน์กลุ่มประจำชั้น ผู้บริหารมีการนิเทศติดตามโดยการตรวจสอบข้อมูลจากครูประจำชั้นตามแบบบันทึกการอ่าน เพื่อดู ค่าพัฒนาการอ่านอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และมีการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เพิ่มขึ้น ระดับชั้น ป.๑-๓ ครั้งที่ ๒ ค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่อ่านได้ในระดับดีมาก ร้อยละ ๙๑.๔๓ มีค่า พัฒนา ๙.๗๓ ระดับชั้น ป.๑-๖ ครั้งที่ ๒ ค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่อ่านได้ในระดับดีมาก ร้อยละ ๘๙.๓๖ มีค่า พัฒนา ๘.๑๗ ผลความสามารถในการเขียน ระดับชั้น ป.๑-๓ ครั้งที่ ๒ ค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่เขียนได้ในระดับดี ร้อยละ ๖๗.๔๔ มีค่าพัฒนา ๙.๗๓ ระดับชั้น ป.๑-๖ ครั้งที่ ๒ ค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่เขียนได้ในระดับดี ร้อยละ ๖๕.๗๘ มีค่าพัฒนา ๕.๘๒ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ

๓. แนวคิดลูกบุญธรรมของโรงเรียนบ้านกรงอิตำ มีกระบวนการดำเนินการโดยใช้กับเด็กนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ๖ ผู้บริหารประชุมมอบหมายครูประจำชั้นสำรวจคัดกรองนักเรียน โดยจัดเป็น ช่วงชั้นที่ ๑ และช่วงชั้นที่ ๒ แล้วแบ่งเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง กลุ่มอ่อน โดยนำนักเรียนแต่ละช่วงชั้น มาจัดแบ่งกลุ่มรวมกัน เป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน จัดแบ่งครูทุกคนดูแลสอนซ่อมเสริมในทุกกลุ่มเพื่อให้เด็ก ได้เรียนตามระดับความสามารถ ครูผู้สอนจะต้องจัดทำสื่อการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับความสามารถแต่ละกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนทุกระดับชั้นมีพัฒนาการด้านการอ่านการเขียนสูงขึ้น

๔. แนวคิดการใช้ “เทคนิค ๕ ใจ” ในการพัฒนาการอ่าน การเขียน ของโรงเรียนบ้านหนองสาหร่าย ซึ่งเทคนิค ๕ ใจ มีดังนี้

๑. ให้อใจ
๒. ได้ใจ
๓. ประสานใจ
๔. ให้กำลังใจ
๕. ดูแลรักษาใจ

มีกระบวนการดำเนินงานโดยการเริ่มต้นจากการมอบหมายให้ครูผู้สอน สร้างความตระหนักให้กับนักเรียน ในเรื่องความสำคัญของการอ่านและการเขียน มุ่งให้ครูผู้สอนพยายามดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการอ่าน การเขียน ให้ครูสอนนักเรียนอย่างใกล้ชิด สอนนักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงพฤติกรรมเชิงบวกกับนักเรียน จัดกิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน การเขียนอย่างหลากหลาย ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมตามระดับชั้น และให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน เมื่อเกิดข้อผิดพลาดกับนักเรียนในด้านการอ่าน การเขียน ครูผู้สอนต้องให้กำลังใจกับนักเรียน พยายามประสานใจและดูแลรักษาใจนักเรียนมิให้เกิดความรู้สึกเชิงลบในข้อผิดพลาด ในส่วนของผู้บริหาร ผู้บริหารจะเข้าพบปะนักเรียนทุกชั้นพูดคุยกับนักเรียนทุกคนเพื่อสอบถามสภาพปัญหาของนักเรียนแต่ละคน พยายามให้กำลังใจกับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน การเขียน และเสนอแนะวิธีการ/แนวทางในการพัฒนาการอ่าน การเขียนกับครูผู้สอน ส่งผลให้การดำเนินการในการบริหารจัดการโรงเรียนบ้านหนองสาหร่าย มีค่าพัฒนาเพิ่มขึ้นครู บุคลากรและผู้บริหารทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

จากการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนจากการดำเนินการประเมินสัมฤทธิผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ในระยะเวลา ๑ ปี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลาเขต ๓ ส่งผลให้เกิดความคิดรวบยอดและสามารถสรุปเป็นคลังความรู้เพื่อสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทยและนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษาต่อไป

ผู้ร่วมเสวนา

๑. นายวันชัย หวังสวาสดี	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๓
๒. นางสุชาภา ประพรหม	ข้าราชการบำนาญ
๓. นายธีรนนท์ หนูเขียว	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
๔. นางจันทร์เพ็ญ คำคง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่อเตย
๕. นางสาวดวงจิต ทองคำ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาแปด
๖. นางชูไธยา หล้าเบ็ลส๊ะ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาน้อย
๗. นางสาวปรียา สีนดุกา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวรรค
๘. นางสาวปิยอร เอียดคำ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกรงอิตำ
๙. นางพเยาว์ จันทร์เพชรศรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกพยอม
๑๐. นายอาวุธ ขุนบุญจันทร์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกกอ
๑๑. นางณัฐนิชา คำพุท	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปริก
๑๒. นางสาวนาวิยะ เหลี่ยมดี	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพรุชิง
๑๓. นายเชาวลิต ยอดสุวรรณ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองสาหร่าย
๑๔. นางสาวศิรดา ไพโรจน์รัชตะ	ผู้อำนวยการโรงเรียนมหิตล
๑๕. นายศิริวัฒน์ แซ่ซู้	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบาไทย์
๑๖. จำอากาศตรีโกสินทร์ กล้าใจ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปลักบ่อ

ออกแบบปก/รูปเล่ม

นายมุสลิม สามะอาลี

พนักงานราชการ

ภาคผนวก

ภาพกิจกรรม

การจัดการประชุม KM

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

ภาพกิจกรรม

การจัดการประชุม KM

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ภาพกิจกรรม

การจัดประชุม KM

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

